

Yttrandefrihet och Värdegrunder

Uppföljning av [Kafé Kemi 18-04-19](#)

Yttrandefrihet: Kritisk granskning och yttrandefrihet är centrala ursprungliga demokratiska grunder. Utbildning på högre nivåer i Sverige bygger på kritisk granskning och medborgares yttrandefrihet är grundlagsfäst. Frågan är hur det ser ut i praktiken.

Värdegrunder: Tidigare religiösa normer ersätts och utvidgas nu med så kallade värdegrunder. Dessa kan lätt användas för att likrikta människors tänkande och agerande i för makten önskvärd riktning. Värdegrunder blir då ofta något som hämmar granskning och yttrandefrihet.

Språket: Värdegrunder etableras i hög grad med språket som verktyg i styrande dokument och vid kommunikation. Särskilt invandringskrisen i Sverige 2015 tydliggjorde detta i medierna. Kritiska röster började syna och raljera med vad som ansågs [politiskt korrekt](#) (PK). Värdegrunder och nyspråk som används för att manipulera människor ifrågasätts nu alltmer.

Tystnadskultur: Information från både näringsliv och offentliga verksamheter förmedlas i ökande grad av kommunikatörer. De förväntas anpassa språk och innehåll till gällande värdegrunder. Detta bidrar till den [likriktning](#) som alltmer karakteriserar Sverige. Effekten förstärks när rapporterande medier tillämpar sina värdegrunder.

Kunskap: För ökad kunskap är ifrågasättande av gällande paradigmer centralt. Begreppet [hållbarhet](#) öppnar nu för integrering av vetenskap med toppstyrda värdegrunder. Detta riskerar att hämma kritiskt nytänkande till skada för både forskning, utveckling och samhälle.

Demokrati: Politiskt blir det frestande att använda värdegrunder för att angripa motståndare. Repressalier har blivit vanliga mot dem som vågar ifrågasätta och kritiskt granska vissa värdegrunder. Sociala och alternativa medier på nätet blir då viktiga kanaler för yttrandefrihet. Detta möts i sin tur med ökade krav på att dessa medier själva censurerar sitt innehåll.